

Bosna i Hercegovina
Agencija za rad i zapošljavanje
Bosne i Hercegovine
S A R A J E V O

Bosnia and Herzegovina
Labor and Employment Agency of
Bosnia and Herzegovina
S A R A J E V O

Босна и Херцеговина
Агенција за рад и запошљавање
Босне и Херцеговине
С А Р А Ј Е В О

Bosnia and Herzegovina
Labor and Employment Agency of
Bosnia and Herzegovina
S A R A J E V O

TREĆI FORUM SLUŽBI ZAPOŠLJAVANJA

„Aktivne mjere zapošljavanja u Bosni i Hercegovini u 2017.godini“

Sarajevo, mart 2017. godine

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

YOUTH
EMPLOYMENT
PROJECT

TREĆI FORUM SLUŽBI ZAPOŠLJAVANJA

Aktivne mjere zapošljavanja u Bosni i Hercegovini u 2017.godini

Priredili:
Siniša Veselinović
Ranko Markuš

Sarajevo, mart 2017. godine

SADRŽAJ

PREDGOVOR	3
1. UVOD	4
2. ANALIZA SITUACIJE NA TRŽIŠTU RADA U BOSNI I HERCEGOVINI	5
2.1. Osnovna kretanja na tržištu rada u Bosni i Hercegovini	5
3. PLANIRANE MJERE AKTIVNIH POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA	10
4. FEDERALNI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE	11
4.1. Mjere aktivnih politika zapošljavanja	11
4.1.1. Program sufinansiranja zapošljavanja, samozapošljavanja i pripreme za rad	12
4.1.2. Karijerna orijentacija	13
4.1.3. Finansiranje zapošljavanja iz sredstava namjenskog depozita Federalnog Zavoda za zapošljavanje	14
4.1.4. Projekat zapošljavanja mladih (YEP)	14
4.1.5. Finansiranje projekata sa drugim organizacijama i institucijama	17
5. ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE	18
5.1. Mjere aktivne politike zapošljavanja	18
5.1.1. Realizacija, monitoring i evaluacija projekata usvojenih akcionim planom zapošljavanja za 2016.	19
5.1.2. Projekat podrške zapošljavanju i samozapošljavanju djece poginulih boraca VRS, ratnih vojnih invalida VRS i nezaposlenih demobilisanih boraca Vojske Republike Srpske „Zajedno do posla” u 2016. godini	19
5.1.3. Projekat podrške zapošljavanju u privredi Republike Srpske u 2016. godini	20
5.1.4. Projekat podrške zapošljavanju lica iznad 45 godina starosti	20
5.1.5. Projekat podrške zapošljavanju Roma u Republici Srpskoj u 2016. godini	21
5.1.6. Priprema projekata zapošljavanja koji će biti utvrđeni akcionim planom zapošljavanja za 2017.g.	21
5.1.7. Projekti koji se finansiraju iz transfera Vlade i drugih grantova (grantova drugih institucija)	22
5.2. Razvoj i jačanje mehanizama rada i unutrašnjih kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske	23
6. ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE BRČKO DISTRIKTA BiH	26
6.1. Mjere aktivne politike zapošljavanja	26
6.1.1. Program zapošljavanja nezaposlenih lica iz kategorije teže zapošljivih (lica starije životne dobi, lica sa invaliditetom, mladi do 35 godina)	27
6.1.2. Programi stručnog osposobljavanja, obuke i pripreme za zaposlenje	27
6.2. Reforma Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH	27
7. MJERE U OBLASTI MEĐUNARODNOG TRŽIŠTA RADA	29
8. ZAKLJUČAK	30

U organizaciji Agencije za rad i zapošljavanje BiH i Projekta zapošljavanja mladih (YEP) uz podršku Vlade Švicarske organizuje se Forum službi zapošljavanja s ciljem razmjene iskustava između službi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini i regionu.

Osnovni razlog za organizovanje Foruma je konstantan nedostatak konstruktivnog dijaloga u oblasti zapošljavanja i reforme javnih službi za zapošljavanje. Manjak komunikacije, a time i saradnje onemogućava sinergiju, nadogradnju i razvoj efektivnih politika i mjera u ovoj oblasti. Aktivne politike zapošljavanja koje predstavljaju set mjera za unaprjeđenje funkcioniranja tržišta rada i koje su usmjerene ka nezaposlenim osobama u nepovoljnom položaju nametnute su kao jedna od najvažnijih tema.

Sve aktivnosti u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja trebaju biti usmjerene na stvaranje pretpostavki za poboljšanje kvaliteta i povećanje konkurentnosti ponude na tržištu rada prije svega kroz povećanje mogućnosti za osobe u nepovoljnom položaju, odnosno njihovim izjednačavanjem sa onima koji su konkurentni.

Ovo može izgledati kao strategija bez konačnog pobjednika, jer poslodavac koji ima potražnju za radnikom će ga pronaći, jer je ponuda radne snage velika, ali potrebno je omogućiti pristup i šansu osobama u nepovoljnom položaju da se uključe u tržište rada, pa čak i u uslovima kada njihovo zaposlenje traje privremeno. Na taj način se doprinosi ukupnim naporima u prevenciji dugoročne nezaposlenosti i isključivanja s tržišta rada, pa čak i socijalne isključenosti, a tržište postaje dinamičnije, fleksibilnije i otpornije prema poremećajima. Konkurentna radna snaga dobija podršku kroz poticanje samozapošljavanja, obezbjeđenje adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada i posredovanje i savjetodavnu podršku.

Postojećim aktivnim politikama zapošljavanja u BiH prevladavaju mjere sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja, dok se nedovoljna pažnja poklanja pružanju savjetodavne podrške nezaposlenim licima, a koje mogu biti značajna komplementarna dopuna i mogu usmjeriti realizaciju aktivnih mjera, i to kroz precizno profiliranje korisnika kojima će određena aktivna mjera najviše trebati i doprinijeti.

U narednom periodu neophodno je konstantno preispitivati aktivne politike zapošljavanja stavljanjem većeg fokusa na aktivni pristup zapošljavanju. Zbog toga Forum službi zapošljavanja, kao zajednička platforma za razmjenu informacija i znanja te podsticanje konstruktivnog dijaloga između javnih službi za zapošljavanje, može igrati važnu ulogu u kontinuiranom unaprjeđenju rada javnih službi, te jednakom pristupu u pružanju usluga prema nezaposlenima i poslodavcima.

Dr Ranko Markuš, Projekat zapošljavanja mladih (YEP)

Siniša Veselinović, Agencija za rad i zapošljavanje BiH

Ovaj dokument predstavlja pregled ključnih aktivnosti u provođenju najvažnijih programa aktivnih mjera zapošljavanja entitetskih zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH u toku 2017.godine.

Aktivne politike zapošljavanja čine programi podrške zapošljavanju i samozapošljavanju koje su planirale nadležne institucije u oblasti zapošljavanja u 2017.godini. Polazne osnove za kreiranje ovog dokumenta predstavljaju prioritetni ciljevi navedeni u programima rada Agencije za rad i zapošljavanje BiH, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH za 2017.godinu uz informativne dopune koje se odnose na reformske procese i podršku javnim službama za zapošljavanje koju pruža Ambasada Švicarska putem Projekta zapošljavanja mladih (YEP).

Putem implementacije „Reformskog paketa“ kontinuirano se radi na uvođenju novih metoda i oblika rada sa nezaposlenima, a prije svega jačanje savjetodavne funkcije, ali se i značajni naponi i investicije ulažu u jačanje infrastrukture, ljudskih kapaciteta i kompetencija za interni prenos znanja i sticanje vještina.

2 ANALIZA SITUACIJE NA TRŽIŠTU RADA U BOSNI I HERCEGOVINI

Ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri su vezana za eksterno okruženje što se ponajviše odnosi na ekonomska kretanja u zemljama EU i regiona. Tako je postepeni ekonomski oporavak u Eurozoni i zemljama regiona koji se manifestovao kroz nešto viši nivo ekonomskog rasta u odnosu na prethodnu godinu imao pozitivne implikacije na Bosnu i Hercegovinu. Prema statističkim pokazateljima u 2016. godini nastavio se pozitivan trend kretanja na tržištu rada iz prethodne godine koji je istovremeno bio praćen rastom broja zaposlenih (u periodu I-XI prosječan broj zaposlenih iznosio je 727,7 hiljada i bio je veći za 2,1 % u odnosu na I-XI 2015. godine) i opadanjem broja nezaposlenih lica (prosječan broj nezaposlenih lica u 2016. godini iznosio je 521,4 hiljade i smanjen je za 3,8% u odnosu na prosjek 2015. godine). Prosječna mjesečna neto plata u 2016. godini iznosila je 838 KM i u odnosu na 2015. godinu povećala se za 0,9%. Posmatrano na godišnjem nivou u 2016. godini ostvaren je rast obima industrijske proizvodnje od 4,3%.

2.1 OSNOVNA KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA U BOSNI I HERCEGOVINI

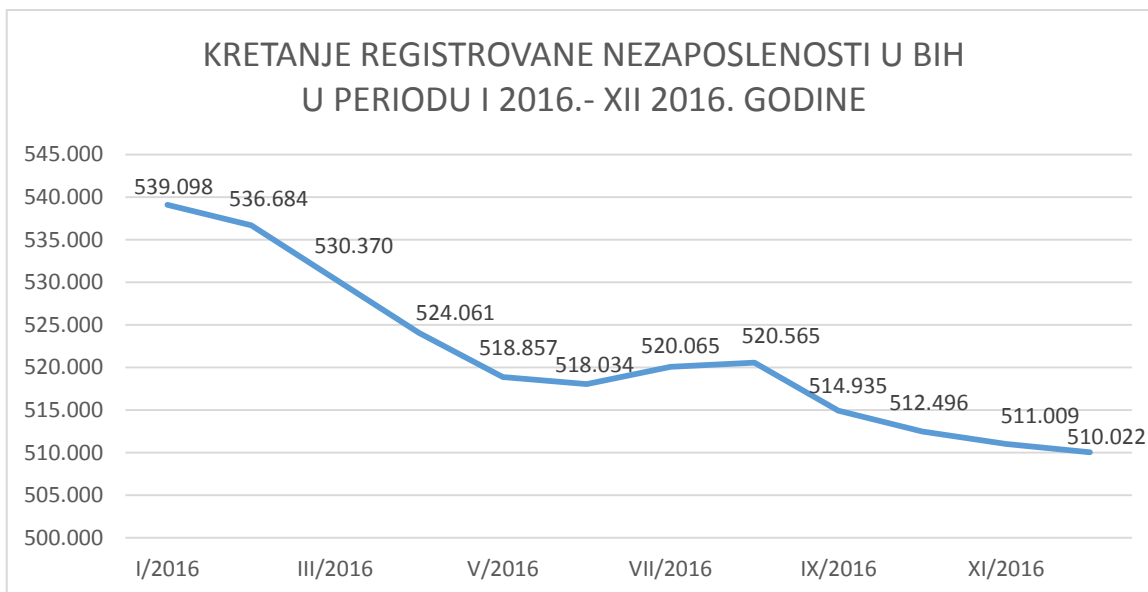
Nepovoljna situacija na tržištu rada u Bosni i Hercegovini posljedica je prije svega, slabog otvaranja novih radnih mjesta te neusklađenosti obrazovanja sa potrebama tržišta rada, odnosno potrebe za razvijanjem znanja, vještina i sposobnosti neophodnih kompleksnim i promjenjivim zahtjevima tržišta rada. Stanje na tržištu rada u regiji koje karakterišu velike stope nezaposlenosti, niske stope aktivnosti radne snage i sporo otvaranje formalnih radnih mjesta, dodatno slabi mogućnosti oporavka tržišta rada u Bosni i Hercegovini. Međutim, Bosna i Hercegovina u 2016. godini bilježi pozitivne promjene na tržištu rada kao i postepeni ekonomski rast. Prema podacima Agencije za statistiku BiH, broj zaposlenih lica u BiH u periodu januar-novembar 2016. godine konstantno je bio u porastu kako pri mjesečnom, tako i pri godišnjem poređenju.

Povećanje broja zaposlenih lica je doprinijelo smanjenju administrativne stope nezaposlenosti koja je u decembru iznosila 40,9% i u odnosu na isti period 2015. godine smanjila se za 1,8 postotnih poena.

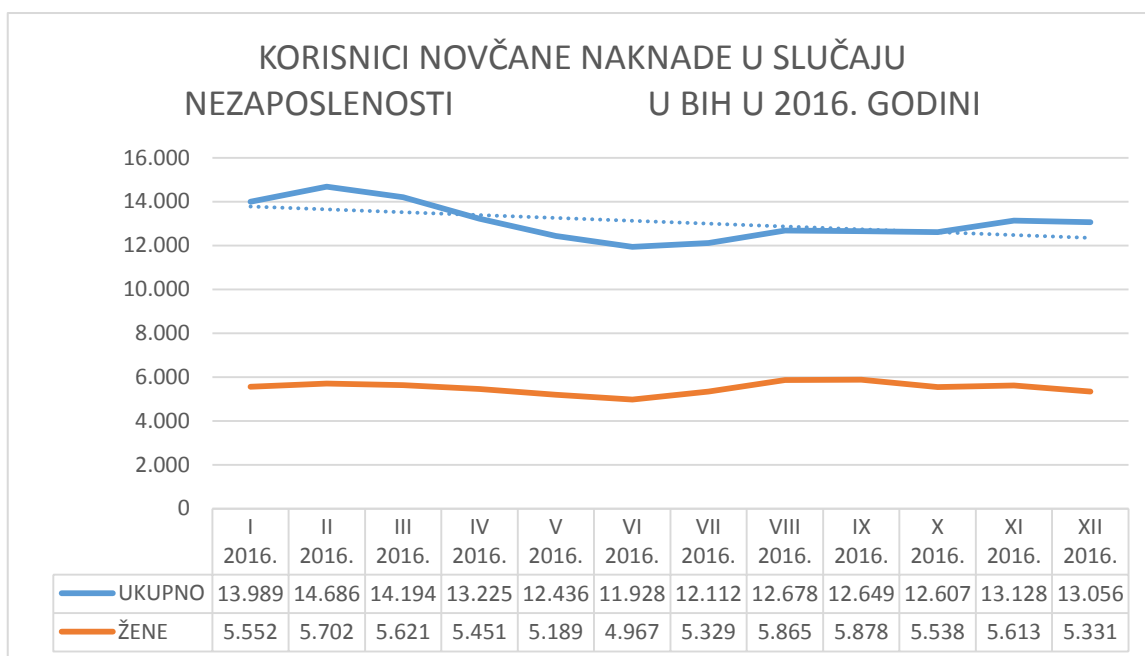
Tabela 1. Broj zaposlenih u pravnim licima u periodu I 2016.- XI 2016. godine u BiH			
	Ukupno zaposleni¹	Index u odnosu na prethodni mjesec	Index u odnosu na isti mjesec prethodne godine
I /2016.	715.540	100,0	101,5
II /2016.	715.880	100,0	101,6
III /2016.	719.180	100,5	101,9
IV /2016.	724.456	100,7	101,9
V /2016.	725.093	100,1	101,6
VI /2016.	730.811	100,8	101,9
VII /2016.	731.364	100,1	102,0
VIII /2016.	729.914	99,8	102,0
IX /2016.	735.917	100,8	102,4
X /2016.	738.604	100,4	102,6
XI /2016.	738.377	100,0	102,7
XII /2016.	-	-	-

U 2016. godini zabilježen je pad broja nezaposlenih lica na evidencijama zavoda i službi zapošljavanja u BiH. Prosječan broj nezaposlenih lica u 2016. godini iznosio je 521.357 i u odnosu na prosjek u 2015. godini smanjio se za 20.460 ili 3,8%. Od ukupnog broja osoba koja traže zaposlenje u 2016. godini, 272.608 ili 52,3% su činile žene. Što se tiče kvalifikacione strukture, najveće učešće u ukupnoj nezaposlenosti u decembru 2016. godine činile su osobe sa trećim stepenom obrazovanja (KV radnici 33,1%), zatim radnici sa SSS 28,0%, te NKV radnici 26,9%.

¹ Izvor: Agencija za statistiku BiH

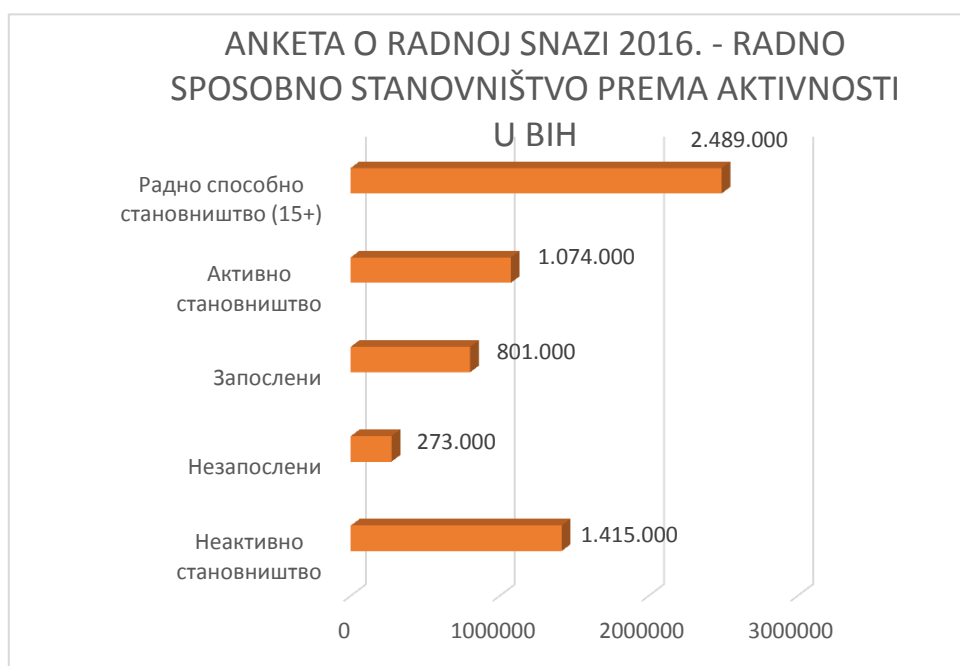
Povećan je broj korisnika prava po osnovu nezaposlenosti. U decembru 2016. godine novčanu naknadu koristilo je 13.056 lica ili 2,6% od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica. Ovaj broj se u odnosu na isti period 2015. godine, kada je novčanu naknadu koristilo 12.716 lica, povećao za 340 lica ili 2,7%. Pravo na zdravstvenu zaštitu po osnovu nezaposlenosti u decembru 2016. godine ostvarilo je 417.497 lica, što je 81,9% od ukupno registrovane nezaposlenosti u BiH.

U 2016. godini sa evidencija Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH ukupno je zaposleno **132.191 nezaposleno lice**. Broj zaposlenih u odnosu na 2015. godinu bio je veći za 20.795 osoba ili 18,7%.

Gledajući podatke iz Ankete o radnoj snazi za 2015. godinu, od ukupno 2,5 miliona radno sposobnih osoba, oko 1,1 milion se kvalifikuje kao ekonomski aktivno, a nešto iznad 1,4 miliona kao ekonomski neaktivno. Podaci pokazuju da je manje od polovine radno sposobnog stanovništva iznad 15 godina starosti u BiH aktivno. **Stopa aktivnosti koja iznosi 43,1% je vrlo niska prema međunarodnim standardima.**

Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi za 2016. godinu², u BiH radnu snagu (ekonomski aktivno stanovništvo) je činilo 1.074.000 lica, dok je broj neaktivnih iznosio 1.415.000 lica. Stopa zaposlenosti veća je u odnosu na 2015. godinu za 0,3% i u 2016. godini iznosila je 32,2%. **Stopa nezaposlenosti manja je u odnosu na 2015. godinu za 2,3% i u 2016. godini iznosila je 25,4%.**

² Izvor: Agencija za statistiku BiH, Anketa o radnoj snazi 2016.

Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi za 2015. godinu³, u BiH radnu snagu (ekonomski aktivno stanovništvo) je činilo 1.137.000 lica, dok je broj neaktivnih iznosio 1.443.000 lica. Stopa zaposlenosti veća je u odnosu na 2014. godinu za 0,2% i u 2015. godini bila je 31,9%. Stopa nezaposlenosti veća je u odnosu na 2014. godinu za 0,2% i u 2015. godini iznosila je 27,7%.

Tabela 2. Anketa o radnoj snazi – mjere aktivnosti stanovništva u BiH i entitetima (%)					
		BiH	Federacija BiH	Republika Srpska	Brčko distrikt BiH
Stopa aktivnosti (%)	2006.	43,1	43,1	43,3	37,6
	2007.	43,9	42,3	47,0	39,0
	2008.	43,9	42,4	47,0	36,8
	2009.	43,6	41,6	47,4	38,1
	2010.	44,6	42,9	47,9	40,6
	2011.	44,0	42,1	47,8	37,4
	2012.	44,0	42,4	47,4	36,7
	2013.	43,6	41,8	47,4	36,7
	2014.	43,7	42,1	47,0	37,0
	2015.	44,1	42,6	47,1	39,6
	2016.	43,1	41,0	47,2	40,6
Stopa zaposlenosti (%)	2006.	29,7	29,1	30,9	23,7
	2007.	31,2	29,2	35,1	23,4
	2008.	33,6	31,8	37,3	25,1
	2009.	33,1	30,9	37,2	27,0
	2010.	32,5	30,4	36,6	25,8
	2011.	31,9	29,8	36,1	22,9
	2012.	31,7	30,0	35,3	24,8
	2013.	31,6	30,3	34,6	23,7
	2014.	31,7	30,2	34,9	23,9
	2015.	31,9	30,2	35,2	27,6
	2016.	32,2	30,5	35,5	27,2
Stopa nezaposlenosti (%)	2006.	31,1	32,4	28,5	37,1
	2007.	29,0	31,1	25,2	40,0
	2008.	23,4	25,0	20,5	31,9
	2009.	24,1	25,7	21,4	29,2
	2010.	27,2	29,1	23,6	36,4
	2011.	27,6	29,2	24,5	39,0
	2012.	28,0	29,4	25,6	32,5
	2013.	27,5	27,6	27,0	35,5
	2014.	27,5	28,4	25,7	35,4
	2015.	27,7	29,1	25,2	30,3
	2016.	25,4	25,6	24,8	33,1

³ Izvor: Agencija za statistiku BiH, Anketa o radnoj snazi 2015.

3 PLANIRANE MJERE AKTIVNIH POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Pri utvrđivanju mjera aktivne politike zapošljavanja vodilo se računa o realizaciji zadataka ostvarenih u prethodnoj godini kao i karakteristikama sadašnjeg stanja na tržištu rada. Mjere iz ovog dokumenta su prilagođene potrebama i zahtjevima tržišta rada i usklađene su sa okvirnim strateškim, zakonskim i planskim dokumentima u oblasti zapošljavanja u BiH. Također, radi ocjene ukupnog učinka mjera na tržištu rada i unapređenja njihove efikasnosti provodiće se aktivnosti monitoringa i evaluacije uz primjenu odgovarajućih metodoloških rješenja.

U skladu sa postojećim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini, aktivne politike zapošljavanja sprovode:

- U Federaciji BiH - Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe zapošljavanja,
- U Republici Srpskoj - Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i
- U Brčko distriktu BiH - Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Aktivnosti oko koordinacije posredovanja u zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u drugim državama, iniciranje potrebnih aktivnosti kod entitetskih zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH da se zajedno i u saradnji sa poslodavcima, sindikatima, obrazovnim ustanovama i drugim udruženjima organiziraju i sprovode programi profesionalnog usmjerenja i obrazovanja u svrhu većeg zapošljavanja i drugih oblika aktivne politike zapošljavanja, zajednički obavljaju Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe zapošljavanja, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH. Jedna od inovativnih aktivnosti koordinacije i dijaloga predstavljaju periodični Forumi službi zapošljavanja koji služe da se razmjene iskustva, primjeri iz prakse i identifikuju nedostaci, a u cilju unapređenja provođenja mjera aktivne politike zapošljavanja. Zaključci Foruma se dostavljaju svim relevantnim akterima u oblasti tržišta rada, a kako bi se u budućnosti korigovali identifikovani nedostaci i unaprijedilo djelovanje i efikasnost javnih službi za zapošljavanje.

U nastavku slijede poglavlja o programima i mjerama aktivne politike zapošljavanja kojeg planiraju provoditi entitetski zavodi za zapošljavanje i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta, kao i pregled aktivnosti koje provodi Agencija za rad i zapošljavanje BiH.

4 FEDERALNI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE

Prioritetni zadaci Federalnog zavoda za zapošljavanje, u skladu s nadležnostima, misijom i vizijom, jesu obezbijediti odgovarajuću materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenim osobama, te kreiranjem i realizacijom adekvatnih programa i mjera aktivne politike zapošljavanja provoditi utvrđenu politiku i strateške smjernice u oblasti zapošljavanja u Federaciji BiH radi povećanja efikasnosti tržišta rada s posebnim naglaskom na bržoj integraciji nezaposlenih osoba na tržište rada.

Sve aktivnosti u okviru mjera aktivne politike zapošljavanja bit će usmjerene na stvaranje pretpostavki za poboljšanje kvaliteta i povećanje konkurentnosti ponude na tržištu rada, poticanje potražnje za radnom snagom i pružanje podrške nezaposlenim osobama kroz poticanje samozapošljavanja, obezbjeđenje adekvatnih informacija za nezaposlene osobe i poslodavce, kao i na sticanje povjerenja i uspješnu saradnju kroz odgovarajuća partnerstva sa različitim akterima na tržištu rada.

4.1 MJERE AKTIVNIH POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Federalni zavod za zapošljavanje će samostalno, ali i u okviru partnerstva sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama, pored planiranih, provoditi i mjere koje odgovarajućim aktima i dokumentima utvrdi Vlada Federacije BiH, a koje su usmjerene na poboljšanje uvjeta na tržištu rada i povećanje zaposlenosti u Federaciji BiH, posebno za teško zapošljive kategorije nezaposlenih osoba. Mjere iz ovog programa rada su prilagođene potrebama i zahtjevima tržišta rada i usklađene su sa okvirnim strateškim dokumentima u oblasti rada i zapošljavanja.⁴

U 2017. godini nastojat će se pružiti podrška teže zapošljivim kategorijama nezaposlenih osoba, prije svega mladim osobama bez radnog iskustva, dugotrajno nezaposlenima, ženama i dr. Planirano je da mjerama aktivne politike zapošljavanja bude obuhvaćeno oko **8.000** nezaposlenih osoba. Planirano je da javni pozivi za učešće u realizaciji programa budu otvoreni sve do ugovaranja raspoloživih sredstava, radi mogućnosti kontinuiranog apliciranja poslodavaca u skladu sa njihovim potrebama, čime se povećava i mogućnost poticanja zapošljavanja nezaposlenih osoba tokom cijele planske godine. Također, radi ocjene ukupnog učinka mjera na tržištu rada i unapređenja njihove efikasnosti provodit će se aktivnosti monitoringa i evaluacije uz primjenu odgovarajućih metodoloških rješenja.

⁴ Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici 2013-2017. i dr.

4.1.1 PROGRAM SUFINANSIRANJA ZAPOŠLJAVANJA, SAMOZAPOŠLJAVANJA I PRIPREME ZA RAD

Cilj programa je zaposliti 8.000 osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom rodnom i socijalnom osjetljivošću radi jačanja njihove konkurentnosti i integracije na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti te stvaranja uvjeta za sticanje prvog radnog iskustva, samozapošljavanja i mobilnosti radne snage. Za realizaciju Programa u 2017. godini planirana su sredstva u iznosu od 28.000.000 KM⁵. Predviđena je realizacija slijedećih programa:

- Prvo radno iskustvo/Zapošljavanje mladih
- Prilika za sve
- Periodično/sezonsko zapošljavanje
- Vaučer za posao
- Start up
- Samozapošljavanje i zapošljavanje u oblasti poljoprivrede
- Obukom do zaposlenja
- Program zapošljavanja Roma
- Javni radovi

Partneri u provođenju ovog projekta su kantonalne službe za zapošljavanje, poslodavci, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta i drugi zainteresirani subjekti. Predviđeno je da program obuhvati nezaposlene osobe iz sljedećih ciljnih grupa:

- Mladi bez radnog iskustva, žene
- Dugoročno nezaposlene osobe
- Demobilisani borci i djeca nezaposlenih demobilisanih boraca,
- Osobe s invaliditetom, kao i radno sposobne osobe sa lakom i umjerenom retardacijom, članovi porodica šehida/poginulih branilaca, djeca i supružnici osoba s invaliditetom od 60% i više
- Osobe dobi preko 40 godina
- Članovi domaćinstva u kojem ni jedan član nije zaposlen
- Romi
- Samohrani roditelji, staratelji i hranitelji i njihova djeca, roditelji djeteta sa posebnim potrebama, bivši štíćenici doma za nezbrinutu djecu
- Źrtve nasilja, civilne Źrtve rata, Źrtve nasilja u porodici, liječeni ovisnici i dr.

⁵ Dio sredstava u procijenjenom iznosu od 8.000.000 KM se odnosi na prenesene obaveze po osnovu mjera iz 2014., 2015. i 2016. godine koje dospijevaju na naplatu u 2017. godini

4.1.2 KARIJERNA ORIJENTACIJA

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/00, 41/01, 22/05 i 9/08), Strateškim pravcima razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH za period 2015–2020. godina i smjernicama iz Doktrine rada javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH, Federalni zavod za zapošljavanje će u narednom periodu pružati pomoć kantonalnim službama za zapošljavanje i koordinirati aktivnosti u vezi sa provođenjem programa karijerne/profesionalne orijentacije. S tim u vezi, planirana je jača podrška daljem razvoju mjere savjetovanja, motiviranja, informiranja i pomoći kod traženja zaposlenja (metode i tehnike aktivnog traženja posla, izrada individualnog plana zapošljavanja), kao i planiranja i razvoja profesionalne karijere i srodnih aktivnosti, koje se provode u okviru Centara za informiranje, savjetovanje i obuku, Klubova za traženje posla, kao i u saradnji sa obrazovnim ustanovama, drugim agencijama, organizacijama i institucijama.

Radna grupa formirana na nivou Federacije Bosne i Hercegovine će koordinirati aktivnosti u oblasti karijerne/profesionalne orijentacije, te će se u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH pristupiti unificiranju i proširenju opsega usluga u ovoj oblasti. Planirano je i unapređenje web stranice www.abecedakarijere.ba, koja može biti jedinstveni izvor aktuelnih informacija o karijernoj orijentaciji u oblasti posredovanja u zapošljavanju. Za realizaciju aktivnosti profesionalne orijentacije u 2017. godini planirana su sredstva u iznosu od 200.000 KM.

Projekat zapošljavanja mladih (YEP) je u saradnji sa U.G. Pravo Ljudski razvio metodologiju za karijerno informisanje i orijentaciju učenika srednjih škola, a koju javne službe za zapošljavanje mogu brzo i efikasno prenijeti stručnoj službi (pedagozima, psiholozima i socijalnih radnicima) srednjih škola, a koji će zatim tokom cijele školske godine sa učenicima završnih razreda raditi na temama prema razvijenoj metodologiji. U tu svrhu, kreiran je i usvojen od strane nadležnih ministarstava obrazovanja, priručnik za stručnu službu srednjih škola (uglavnom pedagoge) „Zumiraj zapošljavanje mladih“, a metodologija je već testirana i u upotrebi u JU Službi za zapošljavanje Kantona Sarajevo, JU Službi za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, Službi za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije/kantona i Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske. Suština promjene pristupa se odražava kroz direktnu saradnju između zaposlenika službi i stručnih službi srednjih škola, kontinuiranoj razmjeni informacija o stanju i kretanjima na tržištu rada i boljoj pripremljenosti učenika sticanjem vještina aktivnog traženja posla, pripreme biografije i spremnosti za razgovor za posao.

4.1.3 FINANSIRANJE ZAPOŠLJAVANJA IZ SREDSTAVA NAMJENSKOG DEPOZITA FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Programom dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja omogućeno je korištenje sredstava revolving kreditne linije putem Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine. Cilj programa je finansijska podrška zapošljavanju, samozapošljavanju i zadržavanju postojeće zaposlenosti iz sredstava namjenskog depozita Federalnog zavoda za zapošljavanje. Kreditiranje krajnjih korisnika se vrši putem banaka prema pojedinačnim zahtjevima korisnika uz primjenu bankarskih procedura kod ocjene boniteta korisnika, uz povoljnu kamatnu stopu, grace period i period otplate. Krediti su namijenjeni za krajnje korisnike koji se bave djelatnošću u industriji, zanatstvu i uslugama, te poljoprivrednoj proizvodnji. Ciljna grupa su pravni subjekti registrirani na području Bosne i Hercegovine i osobe koje osnivaju privrednu djelatnost, izuzev trgovine i ugostiteljstva. Partner u realizaciji programa je Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine.

4.1.4 PROJEKAT ZAPOŠLJAVANJA MLADIH (YEP)

U okviru Projekta zapošljavanja mladih u Bosni i Hercegovini (YEP), koji podržava Ambasada Švicarske, a realizira njemačka konsultantska kompanija GOPA, u saradnji sa javnim službama za zapošljavanje pružati će se i dalje podrška razvoju novih usluga tj. metoda rada sa nezaposlenim osobama i poslodavcima u kantonalnim službama za zapošljavanje i primjene savremenog koncepta rada u biroima za zapošljavanje.

Službe za zapošljavanje su institucije od javnog značaja te je njihova uloga ključna u pružanju savjetodavne podrške nezaposlenim osobama i posredovanje u njihovom zapošljavanju. Zbog toga je Vlada Švajcarske putem Ambasade Švajcarske u BiH odlučila da pruži podršku službama za zapošljavanje kako bi one povećale svoju efikasnost kroz unaprjeđenje usluga, jačanje saradnje sa drugim akterima na tržištu rada, a sve sa ciljem unaprjeđenja usluga za nezaposlene i poslodavce.

Cilj je promijeniti biro u fizičkom smislu (renoviranjem i tehničkom opremom), ali je fokus na promjeni radnih praksi. U skladu sa navedenim radne prakse prema novom modelu rada podrazumijevaju da je potrebno sljedeće:

- Podijeliti poslove na evidentičarske i savjetodavne,
- Iznaći modalitet integracije kratkoročno i dugoročno nezaposlenih osoba,
- Organizovati poslove posredovanja u skladu sa potrebama poslodavaca,
- Obučiti radnike biroa da sprovedu nove metode rada,
- Prilagoditi prostorije novim metodama rada savremenom šalter salom, kancelarijama za savjetodavce i prostorijom za grupni rad sa nezaposlenim osobama,

- Razviti IT sistem i uvesti sistem praćenja i upravljanja učincima kako bi se utvrdili efekti novih metoda rada.

Praksa pokazuje da uvođenje moderne službe za zapošljavanje zasnovane na pilot inicijativama u skladu sa najboljim praksama iz Europe, može voditi ka efikasnijem sistemu. Ovaj pristup podrazumijeva rad sa osobljem na terenu (biroima za zapošljavanje) na promjeni organizacione strukture i sistema rada, mijenjanje filozofije fokusirane na korisnike usluga, orijentaciju na učinke rada, te unaprjeđenje radnih praksi i mijenjanje fizičkog okruženja. Prema tome, služba za zapošljavanje treba raditi na utvrđivanju potreba poslodavaca, razvijati nove neophodne usluge kako bi brže integrisali nezaposlene osobe na tržište rada te pratiti učinke rada kako bi se opravdalo ulaganje javnog novca, a služba za zapošljavanje treba biti prihvaćena kao pouzdan i kompetentan partner u rješavanju problema na tržištu rada.

Važno je istaći da se uz konsultativnu podršku u razvoju metoda rada sa klijentima, unaprjeđenju interne organizacije poslova i izgradnje ljudskih kapaciteta, ulaže u infrastrukturno unaprjeđenje biroa za zapošljavanje, a u kantonalnim službama za zapošljavanje koje imaju potpisane Memorandume o razumijevanju i saradnji te Ugovore o realizaciji istih, pri čemu su do sada u potpunosti renovirana tri Biroa u Tuzlanskom kantonu (Gradačac, Banovići i Tuzla), tri Biroa u Kantonu Sarajevo (Novo Sarajevo, Ilijaš, Ilidža, te od ranije Hadžići i Centar), jedna podružnica u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu (Čitluk), dok se manja adaptacija šalter sale i info-zone izvršila za Biro Goražde koji je i od ranije imao adekvatne uvjete za rad (Bosansko-podrinjski kanton), te projektna dokumentacija za nekoliko biroa u Tuzlanskom kantonu.

Jako je važno naglasiti da se kroz YEP radi na razvoju ljudskih kapaciteta zaposlenih u službama, a u skladu sa Kompetencijskim okvirom za ključne poslovne procese, pri čemu će se koristiti moderni pristupi u obrazovanju odraslih, kao što su coaching, učenje na daljinu putem online platforme <http://znanje.berzarada.ba/>, pismenog testiranja znanja nakon obuka i izgradnja internog tima trenera u cilju dugoročnog osposobljavanja zaposlenih u javnim službama za prenos znanja i sticanja vještina.

Slika 1.: Biro Tuzla

Slika 2.: Biro Novo Sarajevo

Slika 3.: Podružnica Čitluk

4.1.5 FINANSIRANJE PROJEKATA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA I INSTITUCIJAMA

Većina zajedničkih projekata u vezi sa tržištem rada, zapošljavanjem i obukom, npr. programi stručnog osposobljavanja i usavršavanja, programi volontiranja, karijerne orijentacije, organiziranje konferencija, sajmova i drugih događaja posvećenih ovoj oblasti, razvojni projekti iz sredstava Instrumenta za pretpristupnu pomoć EU (IPA) – projekti prekogranične saradnje, jačanje institucija i slično, kao i projekti sa drugim organizacijama i institucijama, uključuju učešće zvaničnih institucija u finansiranju određenih komponenti projekata.

Tako će u 2017. godini Federalni zavod za zapošljavanje, na principu učešća u finansiranju ili obezbjeđenja drugih resursa, a uz podršku domaćih i/ili međunarodnih donatora, zajednički realizirati projekte fokusirane na kategorije teško zapošljivih nezaposlenih osoba, na kategorije osoba koje nisu obuhvaćene pojedinačnim projektima iz ovog programa rada, kao i na projekte koji omogućavaju brzo, efikasno i efektivno djelovanje na tržištu rada u kontekstu zadovoljavanja potreba za zapošljavanjem odgovarajuće radne snage i razvoja njene konkurentnosti. U 2016. godini Federalni zavod za zapošljavanje je partner sa drugim organizacijama i institucijama u više projektnih prijedloga koji su predati na Javni poziv za učešće u projektu „Lokalna partnerstva za zapošljavanje“, a koji realizira Međunarodna organizacija rada uz podršku Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini, a čija se realizacija, po eventualnom odobravanju očekuje i u 2017. godini. Planira se i podrška organiziranju sajmova zapošljavanja u

saradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje, radi jačanja i promoviranja funkcije posredovanja u zapošljavanju i drugih usluga, te olakšavanja komunikacije između ključnih aktera na tržištu rada. Za troškove učešća u sufinansiranju projekata sa drugim organizacijama i institucijama Federalni zavod za zapošljavanje planirao je za 2017. godinu sredstva u iznosu od 1.700.000 KM.

5 ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE

Polazeći od zakonom propisanih funkcija Zavoda, strateških dokumenata u ovoj oblasti kao i utvrđenih mjera Vlade Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske će u 2017. godini težište aktivnosti usmjeriti na aktivne politike zapošljavanja kao ključni osnov rada i djelovanja. Prioritete u ovoj oblasti opredjelice već definisani ciljevi Strategije i operativni zadaci za njihovu realizaciju. Ono što je važno istaći, je da će se uporedo sa ovim aktivnostima, realizovati već započeti reformski zadaci u okviru institucionalnog jačanja Zavoda, upravo kako bi se stvorili preduslovi za uspješnu realizaciju aktivnih mjera. U okviru ovih aktivnosti posebna pažnja posvetice se savjetodavnom procesu i radu sa nezaposlenim, profilisanju nezaposlenih u skladu sa individualnim potrebama, izradi Individualnih planova zapošljavanja i njihovoj povezanosti sa programima aktivnih mjera zapošljavanja.

Imajući u vidu ostvareni trend zapošljavanja lica sa evidencije u 2016. godini posredničkom funkcijom Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i mjerama aktivne politike očekuje se da će se i u 2017. godini dostići broj od oko 35.000 zaposlenih sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske.

5.1 MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA

Mjere aktivne politike zapošljavanja realizovaće se kroz kontinuirane aktivnosti u sljedećim oblastima rada:

- Realizacija funkcije posredovanja i unapređenje mjera na usklađivanju ponude i potražnje;
- Povećanje aktivnosti na tržištu rada, rad CISO centara i Klubova za traženje posla;
- Realizacija mjera u oblasti karijerne orijentacije, informisanja o izboru zanimanja, planiranju karijere i razvoju cjeloživotnog učenja;
- Prikupljanje podataka o tržištu rada, analiza i praćenje osnovnih pokazatelja o stanju i potrebama tržišta rada, praćenje kretanja zapošljavanja, ukupne zaposlenosti i nezaposlenosti;
- Realizacija, praćenje i evaluacija projekata zapošljavanja usvojenih u Akcionim planom zapošljavanja za 2016.godinu čija se realizacija nastavlja i u 2017.godini.

- Pripremu, izradu i realizaciju projekata zapošljavanja koji će biti utvrđeni Akcionim planom zapošljavanja za 2017.godinu, a čiji je neposredni nosilac realizacije Zavod za zapošljavanje;
- Institucionalno jačanje kapaciteta Zavoda za zapošljavanje i jačanje i razvoj partnerskih odnosa sa drugim akterima tržišta rada.

5.1.1 REALIZACIJA, MONITORING I EVALUACIJA PROJEKATA USVOJENIH AKCIONIM PLANOM ZAPOŠLJAVANJA ZA 2016.

U skladu sa definisanim mjerama, Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske usvojio je Program zapošljavanja u Republici Srpskoj za 2016. godinu, odnosno Operativni plan za realizaciju Akcionog plana zapošljavanja i sljedeće projekte zapošljavanja:

- “Projekat podrške zapošljavanju i samozapošljavanju djece poginulih boraca VRS, ratnih vojnih invalida VRS i nezaposlenih demobilisanih boraca Vojske Republike Srpske u 2016.godini „Zajedno do posla”;
- “Projekat podrške zapošljavanju u privredi Republike Srpske u 2016.godini”;
- “Projekat podrške sticanju radnog iskustva mladih u statusu pripravnika u 2016.godini”
- “Projekat podrške zapošljavanju lica iznad 45 godina starosti”;
- “Projekat podrške zapošljavanju Roma u Republici Srpskoj u 2016.godini”.

Po navedenim projektima sredstva su odobrena krajem mjeseca jula, a prva zapošljavanja najvećim dijelom su realizovana u avgustu i septembru mjesecu. Iz tih razloga, realizacija se većim dijelom prenosi u 2017. godinu. Ono što je potrebno naglasiti za projekte koji se prenose u 2017. godinu je da je, u skladu sa odlukama Vlade Republike Srpske, došlo do izmjene Akcionog plana zapošljavanja za 2016. godinu što je zahtjevalo i izmjenu projekta “Podrške sticanju radnog iskustva mladih u statusu pripravnika“, projekata „Zajedno do posla“ i “Projekta zapošljavanja u privredi Republike Srpske u 2016 godini”. Izmjene su ugrađene u projekte, a projekti se realizuju u skladu sa usvojenim izmjenama kako u iznosu sredstava i u broju lica, tako i u izvorima finansiranja. Ukupno potrebna sredstva za 2017. godinu za realizaciju ovih projekata iznose 7.056.360,00 KM.

5.1.2 PROJEKAT PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU I SAMOZAPOŠLJAVANJU DJECE POGINULIH BORACA VRS, RATNIH VOJNIH INVALIDA VRS I NEZAPOSLENIH DEMOBILISANIH BORACA VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE „ZAJEDNO DO POSLA” U 2016. GODINI

Cilj Projekta je zapošljavanje lica iz utvrđene ciljne grupe putem podsticaja poslodavcima i stvaranja povoljnijih uslova za samozapošljavanje. Projektom se nastoji

poboljšati materijalni položaj ove osjetljive populacije radi ekonomske održivosti i socijalne uključenosti a u cilju stvaranja povoljnijeg i socijalno pravednijeg okruženja. Projekat se finansira iz sredstava Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i ukupna vrijednost Projekta iznosi 3.815.000 KM. Očekivani efekti Projekta su zapošljavanje 706 lica sa evidencije nezaposlenih, od čega 250 lica zaposleno kod poslodavca na neodređeni vremenski period i samozapošljavanje 456 lica na period od najmanje 12 mjeseci. Projektom se očekuje radna i socijalna integracija lica obuhvaćenih Projektom, posebno invalidnih lica (RVI) kao i osnažena i unapređena funkcija posredovanja u cilju bržeg zapošljavanja. Potrebna sredstva za 2017. godinu su 1.186.700,00 KM.

5.1.3 PROJEKAT PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU U PRIVREDI REPUBLIKE SRPSKE U 2016. GODINI

Cilj Projekta je podsticanje zapošljavanja u privredi Republike Srpske, a posebno u proizvodnim djelatnostima u cilju efikasnijeg privrednog rasta i stvaranja prostora kao i uslova za povećanje ukupne zaposlenosti. Projektom se utiče i na smanjenje regionalnih dispariteta pošto su prednost pri odobravanju sredstava imali poslodavci i nezaposlena lica iz nerazvijenih i izrazito nerazvijenih opština. Projekat se finansira iz sredstava Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i ukupna vrijednost Projekta je 5.800.000,00 KM.

Očekivani efekti Projekta su zapošljavanje 1.450 lica sa evidencije nezaposlenih od čega 1.250 lica zaposleno kod poslodavca na neodređeni vremenski period i samozapošljavanje 200 lica na period od najmanje 12 mjeseci. Projektom se očekuje osnažena i unaprijeđena funkcija posredovanja u cilju bržeg zapošljavanja kao i jačanje modela uspješne saradnje između privrednog sektora i javne službe za zapošljavanje, posredovanjem u zapošljavanju 1.450 lica. Potrebna sredstva za realizaciju u 2017.godini su 2.133.200,00 KM.

5.1.4 PROJEKAT PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU LICA IZNAD 45 GODINA STAROSTI

Cilj Projekta je zapošljavanje pretežno dugoročno nezaposlenih lica iznad 45 godina starosti i aktivno uključivanje u tržište rada lica koja su imala značajno prethodno radno iskustvo i dali izuzetno veliki doprinos razvoju privrednih tokova, a sada se nalaze na završetku profesionalne karijere. Projekat se finansira sredstvima Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske. Ukupna vrijednost Projekta je 1.409.000,00 KM. Očekivani efekti Projekta su zapošljavanje 336 lica sa evidencije nezaposlenih od čega je 206 lica zaposleno kod poslodavca na neodređeni vremenski period i samozapošljavanje 130 lica na period od najmanje 12 mjeseci. Projektom se očekuje socijalna reintegracija i uključivanje u društvene tokove lica starijih od 45 godina. Potrebna sredstva za 2017. godinu su 468.200,00 KM.

5.1.5 PROJEKAT PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU ROMA U REPUBLICI SRPSKOJ U 2016. GODINI

Cilj Projekta je zapošljavanje lica romske nacionalnosti putem podsticajnih sredstava za poslodavce i stvaranje uslova za samozapošljavanje, ravnopravno muškaraca i žena a u skladu sa iskazanim potrebama. Putem Projekta će se nastojati poboljšati materijalni položaj i pospješiti zapošljivost romske populacije radi ekonomske i socijalne sigurnosti i integracije u društvene tokove u Republici Srpskoj. Projekat se finansira iz granta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH. Ukupna vrijednost Projekta iznosi 219.380,00 KM. Očekivani efekti Projekta su zapošljavanje 38 lica romske nacionalnosti sa evidencije nezaposlenih te ostanak u radnom odnosu minimalno 40% lica zaposlenih po Projektu i po isteku ugovornih obaveza. Potrebna sredstva za realizaciju u 2017. godini iznose 67.500,00 KM.

5.1.6 PRIPREMA PROJEKATA ZAPOŠLJAVANJA KOJI ĆE BITI UTVRĐENI AKCIONIM PLANOM ZAPOŠLJAVANJA ZA 2017.G.

Imajući u vidu sadašnje karakteristike tržišta rada, ključne strateške ciljeve definisane za period 2016-2020. odine, kao i još uvijek visoku stopu nezaposlenosti, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske se opredijelio i za provođenje projekata zapošljavanja. Polazeći od osnovnih ciljeva utvrđenih Strategijom zapošljavanja Republike Srpske 2016-2020. godina, a u cilju njihovog ostvarenja, za 2017. godinu biće utvrđen Akcioni plan zapošljavanja kojim će se precizirati projekti i iznosi sredstava za njihovu realizaciju. Projekti koje će pripremiti i realizovati Zavod, a isti se finansiraju iz budžeta Zavoda biće definisani u skladu sa osnovnim ciljevima Strategije, odnosno njihova realizacija treba da doprinese povećanju ukupne zaposlenosti i kreiranju novih radnih mjesta. Pri izradi projekata posebno će se voditi računa o sljedećem:

- ✓ Zapošljavanju najranjivijih grupa nezaposlenih i to demobilisanih boraca, djece poginulih boraca, mladih, lica starosti iznad 50 godina, dugoročno nezaposlenih i lica suficitarnih zanimanja, invalidnih lica, Roma i drugih marginalizovanih grupa.
- ✓ Podsticanju zapošljavanja u privredi prvenstveno prerađivačkoj industriji, poljoprivredi, proizvodno uslužnim djelatnostima;
- ✓ Podsticanju zapošljavanja u nerazvijenim i ruralnim sredinama;
- ✓ Podsticanju razvoja preduzetništva, posebno mladih;
- ✓ Unapređenju kvalifikacione strukture zaposlenih, posebnih i specifičnih znanja za određene poslove, kompetencija i podizanja ukupnog nivoa zapošljivosti aktivnih tražilaca posla.

U skladu sa pripremama na izradi Akcionog plana zapošljavanja za 2017.godinu može se očekivati kreiranje i provođenje:

- ✓ posebnog projekta sufinansiranja prekvalifikacije, dokvalifikacije i pripreme za zapošljavanje,
- ✓ posebnog projekta namijenjenog mladima do 30 godina i licima iznad 50 godina starosti,
- ✓ posebnog projekta sufinansiranja samozapošljavanja nezaposlenih lica i
- ✓ nastavak procesa zapošljavanja u privredi i u 2017.godini, pripremom i provođenjem posebnog projekta zapošljavanja kod poslodavaca u realnom sektoru sa posebnom komponentom zapošljavanja u izrazito nerazvijenim i nerazvijenim opštinama i komponentom zapošljavanja u razvijenim i srednje razvijenim opštinama. Planirana sredstva za ove projekte u 2017. iznose 12.000.000,00 KM.

5.1.7 PROJEKTI KOJI SE FINANSIRAJU IZ TRANSFERA VLADE I DRUGIH GRANTOVA (GRANTOVA DRUGIH INSTITUCIJA)

Planirana sredstva u 2017. godini iz transfera Vlade Republike Srpske iznose 4.500.000,00 KM, od kojih se 1.000.000,00 KM odnosi na zapošljavanje djece poginulih boraca. U skladu sa Strategijom zapošljavanja 2016.-2020. gdje su precizirani strateški ciljevi i mjere za njihovo ostvarenje, Akcionim planom zapošljavanja za 2017. godinu te smjernicama Programa ekonomskih reformi za 2017. godinu u skladu sa raspoloživim sredstvima iz Budžeta Republike Srpske (transferi Vlade) ili drugih grantova, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske će na bazi definisanih zadataka pripremiti konkretne projekte u kojima će se utvrditi zadaci, aktivnosti, rokovi realizacije i neophodna sredstva. Opredjeljenje Vlade Republike Srpske je stalan i održiv proces zapošljavanja djece poginulih boraca, ratnih vojnih invalida i demobilisanih boraca VRS pa se i u 2017.godini može očekivati nastavak ovog procesa započetog 2012. godine. U okviru navedenih aktivnosti, pripremiće se Projekat sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja djece poginulih boraca, demobilisanih boraca i ratnih vojnih invalida.

Također, očekuje se realizacija novog projekta finansiranog sredstvima Svjetske banke, gdje će najveći dio sredstava biti usmjeren na provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja. Prilikom provođenja ovih aktivnosti pripremiće se i realizovati projekat kojim će biti obuhvaćeno regresno vraćanje doprinosa na plate kod novog zapošljavanja lica sa evidencije Zavod za zapošljavanje Republike Srpske. U skladu sa strateškim dokumentima i utvrđenim aktivnostima koje se odnose na probleme zapošljavanja Roma, jedan od projekata koji će biti finansiran iz drugih grantova je Projekat podrške zapošljavanju Roma u Republici Srpskoj u 2017. godini. Za ovaj projekat se očekuje grant iz Budžeta institucija BiH putem Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u iznosu od 236.617,00 KM. Cilj navedenih mjera je unapređenje zapošljivosti aktivnih tražilaca posla posebno marginalizovanih grupa i ugroženih kategorija i usmjeravanje nezaposlenih ka aktivnom djelovanju na tržištu rada. Pomenutim mjerama se utiče na jačanje privredne strukture Republike Srpske i smanjenje regionalnih dispariteta u razvoju.

5.2 RAZVOJ I JAČANJE MEHANIZAMA RADA I UNUTRAŠNJIH KAPACITETA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE REPUBLIKE SRPSKE

Zavod za zapošljavanje Republike Srpske ostvaruje saradnju, kako sa institucijama iz Republike Srpske tako i međunarodnim organizacijama koje svoje djelovanje, između ostalog fokusiraju na oblast zapošljavanja. Prepoznajući svoju ulogu i značaj na tržištu rada, Zavod za zapošljavanje nastoji da kontinuirano unapređuje kvalitet usluga koje pruža klijentima. Sa jačanjem ljudskih resursa, kroz razne programe obrazovanja zasnovane na potrebama i promjenama tržišta rada i zahtjevima poslodavaca, Zavod nastoji da se transformiše u modernu instituciju tržišta rada. U okviru Projekta zapošljavanja mladih (YEP), koji podržava Ambasada Švicarske u BiH, nastaviće se saradnja i pružanje dalje podrške radu i razvoju Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i pozitivnim promjenama na tržištu rada.

Osnovni cilj treće faze Projekta YEP je nastavak realizacije započelih aktivnosti, a odnose se prvenstveno na unapređenje sadržaja i razvoja savremenih metoda rada Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske u radu sa nezaposlenim licima i poslodavcima. Zavod za zapošljavanje je uz podršku Projekta YEP, a uz smjernice i savjete eksperata sa dugogodišnjim iskustvom u oblasti tržišta rada pripremio novi organizacioni model rada sa klijentima u biroima Zavoda, čiji je cilj aktivacija nezaposlenih lica i brža integracija na tržište rada.

Novi model rada podrazumijeva razdvajanje evidentičarskih od savjetodavnih poslova u biroima, te uvođenje savjetodavne funkcije u svrhu profiliranja nezaposlenih, pružanja informacija o pravima i obavezama, te izrada Individualnih planova zapošljavanja, a koja će služiti za usmjeravanje prema postojećim mogućnostima zapošljavanja i prilikama kojima se jača zapošljivost nezaposlenih, kao i u svrhu realizacije posredovanja i mjera aktivne politike zapošljavanja.

Za 2017. godinu je planirano i proširenje mreže Klubova za traženje posla, odnosno planirano je otvaranje četiri nova Kluba, koji su usmjereni na pružanje grupnog savjetovanja za aktivno traženje posla dugoročno nezaposlenih osoba, posebno mladih do 30 godina.

Uz podršku Projekta zapošljavanja mladih (YEP) nastaviti će se izgradnja unutarnjih kapaciteta Zavoda za prenos znanja i vještina prema principu treninga trenera, a u skladu sa usvojenim Kompetencijskim okvirom za ključne poslovne procese, te slijedom rezultata Analize potreba za obukom zaposlenih u biroima za zapošljavanje. Korištenjem modernih pristupa u obrazovanju odraslih, kao što su *coaching* i učenje na daljinu putem online platforme znanje.berzarada.ba maksimizirat će se efekti učenja, podsticati pismeno testiranje nakon svake obuke, kao i obavezna evaluacija kako trenera tako i zadovoljstva učesnika, a u svrhu dugoročnog osposobljavanja zaposlenih u Zavodu za upravljanje znanjem. Pored institucionalnog jačanja Zavoda nastaviti će se pružati podrška unapređenju infrastrukturnih uslova biroa za zapošljavanje, pri čemu su infrastrukturni uvjeti zahvaljujući podršci navedenog

Projekta, već znatno poboljšani u Birou Doboj, Banja Luka, Gradiška, Teslić, Modriča i Rudo, kao i značajnom broju biroa u kojima djeluju Klubovi za traženje posla. Dakle, nastojat će se osigurati jednaki uslovi rada i usluge.

Slika 4. Biro Doboj

Slika 5. Biro Teslić

Međunarodna organizacija rada (ILO) je u 2016. godini započela implementaciju novog trogodišnjeg projekta pod nazivom "Podrška lokalnim partnerstvima za zapošljavanje u BiH" (Local Employment Partnership - LEP) koji finansira EU. Projekat je dio šire podrške EU lokalnom razvoju i zapošljavanju u BiH, a provodi ga ILO sa ciljem da se podrže samoodržive, partnerski vođene aktivnosti u okviru tržišta rada na lokalnom nivou, kako bi se povećao pristup formalnom zapošljavanju, posebno u područjima pogođenim poplavama u 2014. godini. U okviru Projekta LEP Zavod za zapošljavanje Republike Srpske - Filijala Doboj kao vodeći aplikant, aplicirao je i formirao lokalno partnerstvo između Zavoda za zapošljavanje RS - filijale Doboj, Grada Doboja, Visoko- poslovno tehničke škole Doboj, Udruženja ToPeer Doboj, Udruženja paraplegičara regije Doboj, te poslodavaca Euro-Limun d.o.o. Doboj i GOPA Predstavništva u BiH. Tema projektnog prijedloga je oporavak od poplava kroz partnerstvo za zapošljavanje i preduzetništvo Doboj. Cilj projekta je smanjenje nezaposlenosti kroz unapređenje mjera aktivne politike zapošljavanja u Republici Srpskoj njihovim povezivanjem sa održivim i efikasnim lokalnim partnerstvima za zapošljavanje. Zavod za zapošljavanje Republike Srpske će takođe, nastaviti saradnju u okviru Projekta GIZ "Podrška obrazovanju odraslih" (Pasoš kompetencija) i nastojati da ove aktivnosti proširi i na saradnju sa poslodavcima.

U okviru saradnje sa Evropskom trening fondacijom - ETF, čije aktivnosti su strukturirane oko niza projekata koji se odvijaju u zemljama partnerima kako bi olakšali reformu stručnog obrazovanja i osposobljavanja te sistema zapošljavanja, nastaviće se aktivnosti i u 2017. godini. Cilj ovih aktivnosti je da se omogući i podstakne razmjena praksi između različitih institucija specijalizovanih za zapošljavanje, razvoj vještina, zapošljavanje mladih, te predstavnika socijalnih partnera. Zavod za zapošljavanje Republike Srpske će i u 2017. godini nastaviti sa jačanjem i razvojem partnerskih odnosa sa drugim institucijama i akterima tržišta rada s ciljem poboljšanja planiranja aktivnosti neophodnih za unapređenje tržišta rada, definisanja kvalitetnijih mjera intervencija na tržištu rada ostvarivanjem kvalitetnije saradnje sa poslodavcima i sagledavanjem potreba za obrazovanjem novih kadrova.

Ključni partneri u realizaciji ovih aktivnosti su: Unija udruženja poslodavaca RS, Savez Sindikata Republike Srpske, Zavod za statistiku RS, Privredna komora, naučno-istraživačke institucije u Republici Srpskoj, kao i predstavnici lokalne zajednice. Zavod za zapošljavanje Republike Srpske će u skladu sa procesom programiranja pomoći Evropske unije u okviru IPA projekata, uzeti aktivnog učešća u izradi i pripremi projekata koji se odnose na prekograničnu saradnju službi zapošljavanja, poštujući utvrđeni sistem koordinacije u sprovođenju ovih aktivnosti. Zavod za zapošljavanje Republike Srpske će raditi i na pripremi prijedloga projekata za buduće pozive za dodjelu sredstava, koji bi pomogli u stvaranju uslova za realizaciju ciljeva definisanih Strategijom zapošljavanja.

6 ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE BRČKO DISTRIKTA BIH

Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH će u 2017. godini, u cilju podsticanja i efikasnijeg funkcionisanja tržišta rada i povećanja stope zaposlenosti, svoje aktivnosti usmjeriti da se postigne što efikasnija aktivna posrednička uloga Zavoda i usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada. To će se realizovati kroz sljedeće mjere:

- Podjelom na evidentičarske i savjetodavne poslove te uvođenjem individualnog i grupnog savjetovanja,
- Uvođenjem Mobilnog biroa radi lakšeg pristupa uslugama Zavoda nezaposlenih lica iz ruralnih sredina,
- Reformom i izmjenom ustaljene prakse prilikom provođenja Aktivne politike zapošljavanja,
- Unapređenjem funkcije profesionalne orijentacije putem karijernog usmjeravanja kroz blagovremeno i cjelovito informisanje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola o stanju na tržištu rada,
- Podsticanje razvoja neformalnog obrazovanja, postsekundarnog obrazovanja i organizovanja stručne pripreme radnika prema potrebama tržišta rada,
- Unapređenjem stepena i kvalitete saradnje sa poslodavcima kroz uvođenje Kancelarije za poslodavce,
- Konstantnim oglašavanjem potreba koje iskažu poslodavci putem oglasa, neposrednom komunikacijom sa Zavodom ili anketnim ispitivanjem putem Web i FB stranice,
- Izdavanje informacija i publikacija o kretanju na tržištu rada kao i publikacija iz oblasti zapošljavanja kao što su:
 - Kako započeti vlastiti biznis,
 - Vodič za nezaposlene.

6.1 MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA

Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH će u 2017. godini, u cilju podsticanja i efikasnijeg funkcionisanja tržišta rada i povećanja stope zaposlenosti, svoje aktivnosti usmjeriti da se postigne što efikasnija aktivna posrednička uloga Zavoda i usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada što se može realizovati kroz sljedeće mjere:

6.1.1 PROGRAM ZAPOŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH LICA IZ KATEGORIJE TEŽE ZAPOŠLJIVIH (LICA STARIJE ŽIVOTNE DOBI, LICA SA INVALIDITETOM, MLADI DO 35 GODINA)

Cilj ove mjere je podrška zapošljavanju nezaposlenih osoba iz teže zapošljivih kategorija i to:

- 20 lica starije starosne dobi,
- 10 lica sa invaliditetom i
- 83 mladih do 35 godina starosti.

Ovaj program dovešće do povećanja socijalne uključenosti lica sa invaliditetom i lica starije životne dobi, dugoročnost u zapošljavanju lica iz teže zapošljivih kategorija, stvaranje uslova za odlazak u penziju lica starije životne dobi i smanjenje odliva nezaposlenih mladih osoba usljed odlaska u inostranstvo. Ukupno je predviđeno ovim programom obuhvatiti 113 osoba iz ciljnih grupa sa evidencije nezaposlenih, a za ovaj program je planirano izdvajanje 861.219,60 KM.

6.1.2 PROGRAMI STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA, OBUKE I PRIPREME ZA ZAPOSLENJE

Programom rada za 2017. godinu je predviđeno da 250 lica sa evidencije nezaposlenih prođu neki od programa stručnog osposobljavanja, obuka i priprema za zaposlenje. Ovim programom predviđene su sljedeće aktivnosti:

- Informatička obuka – 50 kandidata,
- Vođenje poslovnih knjiga – 50 kandidata,
- Kurs engleskog jezika - 50 kandidata,
- Kurs njemačkog jezika- 50 kandidata,
- Preduzetništvo - 50 kandidata,

U 2017. godini za realizaciju ovog programa predviđena su sredstva u iznosu od 35.000,00 KM.

6.2 REFORMA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE BRČKO DISTRIKTA BIH

Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH je 08.12.2015. godine potpisao Memorandum o razumjevanju sa njemačkom konsultantskom firmom GOPA koja sredstvima Vlade Švajcarske kroz Projekt zapošljavanja mladih (YEP) vrši reformske procese u zavodima i službama za zapošljavanje u Republici Srpskoj i Federaciji BiH. Prvi korak reforme predstavljala je izrada situacione analize u Zavodu za zapošljavanje

Brčko distrikta BiH koja je osnovni dokument u kojem se daju smjernice i prijedlozi za dalje korake u pravcu ojačavanja rada Zavoda. Na osnovu provedene situacione analize, u sklopu ostalih aktivnosti, predviđena je modernizacija programa za podsticanje zapošljavanja i drugih aktivnih mjera. U suštini, ulaskom u saradnju sa Projektom YEP, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH želi svojim korisnicima usluga, na što lakši i jednostavniji način omogućiti da ostvare svoja traženja. Podizanje kvaliteta rada, na bazi gore navedenog, očekuje se u mnogim segmentima, kako slijedi:

- Profesionalna orijentacija,
- Informacioni seminari,
- Individualno savjetovanje,
- Grupno savjetovanje (Klub za traženje posla),
- Informaciono – motivacioni seminari,
- Mobilni biro.

U tom kontekstu Zavod je otpočeo sa provođenjem aktivne mjere Kluba za traženje posla, te su se shodno preporukama ojačali interni kapaciteti zapošljavanjem dodatnih zaposlenika koji će biti usmjereni na pružanje usluga savjetovanja nezaposlenim licima. Prethodno su zaposlenici, uz podršku Projekta YEP, osposobljeni za primjenu novih metoda rada. Izgradnja kapaciteta zaposlenih će se nastaviti uz paralelnu primjenu stečenih znanja i vještina, korištenjem modernih pristupa u obrazovanju odraslih kao što su *coaching*, učenje na daljinu putem online platforme www.znanjeberzarada.ba i promicanje principa obaveznog testiranja nakon obuka u svrhu valorizacije znanja i vještina. Veliki dio aktivnosti ovisi o infrastrukturnim uslovima Zavoda, pri čemu se trenutno ulažu veliki naponi u osiguravanju novih prostorija Zavoda koje će moći odgovoriti zahtjevima novog modela rada, s tim da je značajna podrška pružena kroz nabavku novog informacionog sistema koji omogućava bržu evidenciju i praćenje aktivnosti sa nezaposlenima, a nastaviti će se pružati pomoć kod daljeg održavanja i unapređenja informacionog sistema imajući u vidu kontinuirani brzi razvoj IT tehnologija.

7 MJERE U OBLASTI MEĐUNARODNOG TRŽIŠTA RADA

U skladu sa odredbama Zakona o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br.21/03., 43/09.), i Programom rada Agencije za rad i zapošljavanje BiH za 2017. godinu, Agencija će, u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, u 2017. godini:

- Predstavljati Agenciju na međunarodnom planu u oblasti zapošljavanja i saradivati sa nadležnim agencijama, institucijama i međunarodnim organizacijama u toj oblasti;
- Učestvovati u pregovorima za zaključivanje međunarodnih ugovora u oblasti socijalnog osiguranja u dijelu koji se odnosi na oblast nezaposlenosti;
- Učestvovati u pregovorima za zaključivanje međunarodnih ugovora u oblasti zapošljavanja,
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u provođenju zaključenih međunarodnih sporazuma o zapošljavanju sa Republikom Slovenijom, Republikom Srbijom, Državom Katar i Dogovor o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u SR Njemačku na određeno vrijeme (njegovatelji);
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u realizaciji zaključenih sporazuma o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i drugih država u dijelu koji se odnosi na oblast nezaposlenosti;
- Učestvovati u realizaciji Dogovora o slanju studenata iz Bosne i Hercegovine na stručnu ferijalnu praksu u SR Njemačku u toku ljetnog raspusta, kojeg su potpisali Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Savezna Agencija za rad SR Njemačke;
- Koordinirati aktivnosti u domaćim i međunarodnim projektima u oblasti zapošljavanja koji su od interesa za Bosnu i Hercegovinu i, u saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u njihovoj realizaciji,
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, izraditi Prijedlog kvota za zapošljavanje stranaca u BiH za 2016. i dostaviti ga Ministarstvu civilnih poslova BiH.

Promjene na tržištu rada su značajno determinisane poslovnim okruženjem u BiH i regionu odnosno obimom investicija i vanjske trgovine. U 2017. godini očekuje se rast obima investicija kao i vanjske trgovine (DEP projekcije), što bi se pozitivno odrazilo na zapošljavanje i neto plate. Pored toga, prema projekcijama EK (European Economic Forecast, 2016. godina) u Evropskoj uniji u 2017. godini se takođe predviđa rast broja zaposlenih, odnosno smanjenje stope nazaposlenosti sa 8,9% na 8,5%. Uz pretpostavljena dešavanja u regionu i EU, u BiH se može očekivati postepni nastavak rasta broja zaposlenih lica. Rast potražnje, odnosno bolji poslovni ambijent u privatnom sektoru bi se pozitivno odrazio na poslovanje bh. preduzeća uz veće mogućnosti zapošljavanja. Na taj način broj zaposlenih u javnoj upravi ne bi trebao imati značajan doprinos ukupnom rastu broja zaposlenih u BiH.

Imajući u vidu navedena dešavanja u BiH može se očekivati postepeno smanjenje stope nazaposlenosti u BiH uz povećanje broja zaposlenih od 1,6% i umjeren rast prosječne neto plate.⁶

Znatnu podršku pozitivnim kretanjima na tržištu rada bi trebale dati i aktivne politike zapošljavanja koje provode zavodi i službe za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini. U 2017. godini očekuje se i početak realizacije Projekta podrške zapošljavanju u Bosni i Hercegovini, finansiranog sredstvima Svjetske banke. Implementacija ovog projekta će se realizovati putem Federalnog zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske, a predviđa značajnu podršku mjerama aktivne politike zapošljavanja, uz istovremenu modifikaciju pripreme, dizajna, provođenja, monitoringa i evaluacije aktivnih mjera, kao i nastavak reformskih procesa u javnim službama za zapošljavanja, komplementirajući već razvijene modele rada sa klijentima, metode rada i principe izgradnje kapaciteta zaposlenih u javnim službama koje trenutno podržava Ambasada Švicarske.

⁶ DEP BiH, Program ekonomskih reformi za 2017-2019. godinu (ERP BiH 2017-2019)

